

ימי עיון בתנ"ך תשע"ח

בס"ד 7.5.331

שם השיעור: ציצית ופתיל תכלת (148)

שם המרצה: הרב יעקב מזון

1. ספרי במדבר פסקא קטו

כענין שאמר ישראל ליחזקאל שנאמר יצאו אלי אנשים מזקני ישראל וישבו לפני אמרו לו יחזקאל עבד שמכרו רבו לא יצא מרשותו אמר להם הין אמרו לו הואיל ומכרנו המקום לאומות העולם יצאנו מרשותו אמר להם הרי עבד שמכרו רבו על מנת לחזור שמא יצא חוץ לרשותו. והעולה על רוחכם היה לא תהיה אשר אתם אומרים נהיה כגוים אשר סביבותינו וכמשפחות האדמה לשרת עץ ואבן חי אני נאם ה' אם לא ביד חזקה ובזרוע נטויה ובחימה שפוכה אמלוך עליכם

2. מנחות דף מד עמוד א

תניא, א"ר נתן: אין לך כל מצוה קלה שכתובה בתורה, שאין מתן שכרה בעה"ז, ולעה"ב איני יודע כמה, צא ולמד ממצות ציצית; מעשה באדם אחד שהיה זהיר במצות ציצית, שמע שיש זונה בכרכי הים שנוטלת ד' מאות זהובים בשכרה, שיגר לה ארבע מאות זהובים וקבע לה זמן. כשהגיע זמנו, בא וישב על הפתח... באו ד' ציציותיו וטפחו לו על פניו, נשמט וישב לו ע"ג קרקע... אמר לה: העבודה, שלא ראיתי אשה יפה כמותך, אלא מצוה אחת ציונו ה' א--לוהינו וציצית שמה, וכתוב בה אני ה' א--לוהיכם שתי פעמים, אני הוא שעתיך ליפרע ואני הוא שעתיך לשלם שכר, עכשיו נדמו עלי כד' עדים.

3. במדבר רבה פרשה יח

ויקח קרח מה כתיב למעלה מן הענין ועשו להם ציצית קפץ קרח ואמר למשה טלית שכולה תכלת מהו שתהא פטורה מן הציצית א"ל חייבת בציצית א"ל קרח טלית שכולה תכלת אין פוטרת עצמה ארבע חוטין פוטרת אותה!?

4. ברכות דף יב עמוד ב

פרשת ציצית מפני מה קבעה? אמר רבי יהודה בר חביבא: מפני שיש בה חמשה דברים: מצות ציצית, יציאת מצרים, עול מצות, ודעת מינים, הרהור עבירה, והרהור עבודה זרה. בשלמא הני תלת - מפרשן; עול מצות - דכתיב: וראיתם אתם אתם את כל מצות ה', ציצית - דכתיב: ועשו להם ציצית וגו', יציאת מצרים - דכתיב: אשר הוצאתי וגומר, אלא דעת מינים, הרהור עבירה, והרהור עבודה זרה מנלן? - דתניא: אחרי לבבכם - זו מינות, ... אחרי עיניכם - זה הרהור עבירה, ... אתם זונים - זה הרהור עבודה זרה...

5. זוהר - רעיא מהימנא פרשת שלח דף קעה עמוד א

אוי לי דבני נשא לא ידעי לאשגחא ולאסתכלא על מה מתענשין לשקרא בהאי בוגדים בגדו דהא קורין ק"ש בלא ציצית וסהדין סהדותא דשקרא ואלין אינון בוגדים דבגדו משקרי דגרמייהו. תרגום: אוי לי שבני אדם אינם יודעים להשגיח ולהסתכל על מה נענשים בשקר בזה: 'בוגדים בגדו'. שהרי קוראים קריאת שמע בלא ציצית ומעידים עדות שקר, והם הבוגדים שבגדו ומשקרים לעצמם.

6. זוהר - רעיא מהימנא פרשת פנחס דף רכח עמוד א

ק"ש דאיהו יחודא באמצעיתא ואיהו אחיד בין ציצית ותפלין דכלהו פרשיין דציצית ותפלין אינון כלילין ביחודא דק"ש ומסטרא דעמורא דאמצעיתא דאיהו טלית ותפלין דאתמר בהו והיה לאות על ידכה ולטוטפות בין עיניך ועשו להם ציצית. תרגום: קריאת שמע היא הייחוד האמצעי, והוא נאחז בין ציצית ותפלין, שכל הפרשיות של ציצית ותפלין הן כוללות בייחודה של קריאת שמע ומצד העמוד האמצעי שהוא ציצית ותפלין, שנאמר בהן 'והיה לאות על ידכה ולטוטפות בין עיניך' ועשו להם ציצית.

ימי עיון בתנ"ך תשע"ח

7. זוהר - רעיא מהימנא פרשת פנחס דף רנז עמוד א

בגין דא אוקמוה מארי מתניתין מאימתי קורין את שמע בשחרין משיכיר בין תכלת ללבן ובגין דא תקינו פרשת ציצית למקרי לה ביחודא.

תרגום: בגלל ה העמיד בעל המשנה 'מאימתי קורין את שמע בשחרית משיכיר בין תכלת ללבן' ובגלל זה תקנו פרשת ציצית לקוראה בעת הייחוד.

8. ברכות דף יב עמוד ב

משנה. מזכירין יציאת מצרים בלילות. אמר רבי אלעזר בן עזריה: הרי אני כבן שבעים שנה, ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות עד שדרשה בן זומא. שנאמר: למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך. ימי חיך - הימים, כל ימי חיך - הלילות; וחכמים אומרים: ימי חיך - העולם הזה, כל - להביא לימות המשיח.

9. ברכות דף ט עמוד א

אמר רבי אבא: הכל מודים, כשנגאלו ישראל ממצרים - לא נגאלו אלא בערב, שנאמר הוציאך ה' א--לוהיך ממצרים לילה, וכשיצאו - לא יצאו אלא ביום, שנאמר ממחרת הפסח יצאו בני ישראל ביד רמה. על מה נחלקו - על שעת חפזון; רבי אלעזר בן עזריה סבר: מאי חפזון - חפזון דמצרים, ורבי עקיבא סבר: מאי חפזון - חפזון דישאל. תניא נמי הכי: הוציאך ה' אלהיך ממצרים לילה - וכי בלילה יצאו? והלא לא יצאו אלא ביום, שנאמר: ממחרת הפסח יצאו בני ישראל ביד רמה! אלא: מלמד שהתחילה להם גאולה מבערב.

10. ספרי שלח פיסקא קטו

ר' שמעון בן אלעזר אומר למה נקרא שמה תכלת על שם שנתכלו המצריים בבכוריהם שנ' ויהי בחצי הלילה וה' הכה כל בכור ד"א על שם שכלו המצריים בים ... ר' מאיר אומר וראיתם אותם לא נאמר כאן אלא וראיתם אותו מגיד הכתוב שכל המקיים מצות ציצית מעלים עליו כאלו הקביל פני שכינה שהתכלת דומה לים וים דומה לרקיע והרקיע דומה לכסא הכבוד כענין שנא' וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר דמות כסא.

11. תוספתא ברכות פרק ב הלכה א

הקורא את שמע צריך להזכיר יציאת מצרים באמת ויציב רבי אומר צריך להזכיר בה מלכות אחרים אומרים צריך להזכיר בה מכת בכורים וקריעת ים סוף

12. מכילתא דרבי ישמעאל יתרו - מסכתא דבחדש פרשה ו

לא יהיה לך אלהים אחרים על פני. למה נאמר, לפי שנאמר אנכי ה' א--לוהיך. משל למלך בשר ודם שנכנס למדינה, אמרו לו עבדיו, גזור עליהם גזרות. אמר להם לאו, כשיקבלו את מלכותי, אגזור עליהם גזרות, שאם מלכותי לא יקבלו, גזרותי לא יקבלו. כך אמר המקום לישראל, אנכי ה' א--לוהיך - לא יהיה א--לוהים אחרים. אמר להם, אני הוא, שקבלתם מלכותי עליכם במצרים, אמרו לו, כן. וכשם שקבלתם מלכותי עליכם, קבלו גזרותי: לא יהיה לך א--לוהים אחרים על פני. רבי שמעון בן יוחאי אומר, הוא שנאמר להלן אני ה' א--לוהיכם, אני הוא שקבלתם מלכותי עליכם בסיני; אמרו לו, הן והן; קבלתם מלכותי, קבלו גזרותי: כמעשה ארץ מצרים וגו'; הוא שנאמר כאן אנכי ה' א--לוהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים, אני הוא, שקבלתם עליכם מלכותי בסיני; אמרו לו, הן והן; קבלתם מלכותי באהבה, קבלו גזרותי.

13. שמות רבה בשלח פרשה כב סימן ג

וייראו העם את ה', שנו רבותינו הקורא את שמע צריך להזכיר קריעת ים סוף ומכת בכורים באמת ויציב.